

Penger, makt og avmakt

I Russland kappseiler en håndfull milliardærer på et hav av fattigdom. Det er uklart om landets nyvalgte president styrer dem – eller de ham.

Hva har så Norge å si sin store nabo i øst? Vi kan slå i bordet med at en tidligere Statoilsjef frivillig ga opp en fall-skjerm på 25 millioner, og at Kjell Inge Røkke ikke vil bruke sitt 500 millioners fartøy til å forlate landet, men vil skatte i Norge.

Professor Even Lange ved Handelshøyskolen BI hevder at de rike føler mer samfunnsansvar enn før. Likevel øker klasseforskjellene i Norge. I tidligere tider har velstående mennesker praktisert veldedighet. Men det forandret ikke på urettferdige maktforhold. Det var sosial bevisstgjøring og faglig og politisk kamp som ga oss velferdssamfunnet.

Privatisering og de frie markedskrefter fremstår nå som dagens løsen. På mange områder synes det å gi effektivitet og kvalitet. Men dersom økonomisk effektivitet blir viktigst, kommer det før eller senere til å gå ut over menneskene.

Pengemakt er noe lumskere enn rikfolks evne til å styre og bestemme. Vi kan lett bli ofre for eget pengeforbruk, listet av merkelappen «uunnværlig», lave priser og gunstige lån. Økonomiske forpliktelser overtar styringen av hverdagen, og økonomiske bekymringer forstyrrer nattesøvnen.

Det er noe penger ikke kan skape: Uegennyttig innsats. Det må ikke bli en sjeldenhet at mennesker gjør sitt beste for andre ut fra et helhetsansvar og uten økonomiske sidehensyn. Kretsen er sluttet. Vi trenger igjen den idealismen og solidariteten som gjorde Norge til ett av verdens mest egalitære samfunn, og som har vært drivkraften i et bredt frivillig engasjement i tiår etter tiår.

Målbevisst mobilisering i fellesskap må til for å snu en samfunnsutvikling som mange forledes til å tro er uunngåelig. Slik kan vi også bli et forbilde for et Russland som lengter etter frigjøring fra pengemaktens jerngrep og et rettferdigere samfunn.

BOA/JJW

Demokrati-byggere fra Russland

Tidligere utenriksminister Knut Vollebæk med de russiske seminardeltakerne

To dager før 150 millioner russere valgte Vladimir Putin til sin president, ankom ti tilsynelatende uanselige russere til Oslo. De var i 20-års alderen, og skulle delta i et ni-dagers MRA-seminar om «Demokrati - strukturer og åndelig-moralske forutsetninger». Finansell støtte fra Utenriksdepartementet og Eckbos legater gjorde seminaret mulig, i tillegg til innsatsen fra et stort antall frivillige som laget mat, kjørte eller stilte sine hjem til disposisjon.

De unge russerne var valgt ut av Jabloko-partiet, som fikk ca. 7% av stemmene ved presidentvalget og har en sosial-liberal profil. Det er det eneste partiet som åpent har gått ut mot overgrepene i Tsjetsjenia. Blant deltakerne i Oslo var en økonom som utarbeider partiets budsjettfor-slag, en journalist fra Russlands eneste uavhengige riksdekkende fjersynskanal, et byrådsmedlem fra ett av Moskvas distrikter, lokale ledere av partiet i Krasnodar, Stary Oskol, Tcheboksary og St. Petersburg. Tre var menneskerettsaktivister og sosialarbeidere blant de mest hjel-

peløse: Flyktninger og foreldreløse i Moskva og St. Petersburg.

Programmet tok sikte på å gi en forståelse av norsk historisk utvikling og nåværende institusjoner, med sterke og svake sider. Blant foredragsholderne var tidl. utenriksminister Knut Vollebæk, forlags-sjef Andreas Skartveit, general-sekretær Per Edgar Kokkvold i Norsk Presseforbund, ass. Økokrim-sjef Einar Høgetveit og dr. Henrik Syse og Kebba Secka fra Verdikommisjonen. Det var også møter med forsvarsminister Bjørn Tore Godal, stortingsrepresentantene Erik Solheim og Lars Rise, Norsk Bedriftsforbund, Norsk Utenrikspolitisk Institutt og politiske ungdomsorganisasjoner.

Tysklands tidligere ambassadør i Norge, Helmut Wegner, kom ens ærend fra Bonn og holdt foredrag om «Tysklands vei fra diktatur til demokrati». Spørsmålene som fulgte om bl.a. oppgjør og skyld, viser at russerne vil bearbeide sin fortid.

På de uformelle kveldssamtalene i Moralsk Opprustnings hus deltok et

Forts. side 2

Russere

Fortsatt fra side 1

tyvetalls personer, og for det meste de samme hver kveld. Her ble mer personlige spørsmål tatt opp, som «Hva lever jeg for?», «Ærlighet i privat og offentlig liv», «Guds ledelse» og «Hva er MRA?».

Flere av de russiske gjestene uttrykte hva seminaret hadde betydd for dem. Alexander Landau, kommunalpolitiker i Moskva, sa: «Ett av Jabloko's parlamentsmedlemmer som som var på MRA-konferanse i Caux, Sveits, har siden hele tiden forsøkt å legge klare moralnormer til grunn for vår politikk. Vi har snakket om ånden fra Caux. Nå kommer jeg til å snakke om ånden fra Oslo. Jeg vet at jeg kommer til å være og handle annerledes som politiker etter dette.»

Ilya Kolmanovsky, sosialarbeider og menneskerettsaktivist, fortalte at han hadde hatt avsky for politikken, som det ofte har vært tilfelle med Russlands intellektuelle. Derfor hadde han ingen avis, fjernsyn eller radio. Det første han skulle gjøre når han kom hjem var å skaffe seg radio!

Russerne både ga og mottok. De styrket håpet om at det holder på å vokse frem et levende sivilisert samfunn, båret av unge,

Statsråd
Bjørn Tore
Godal mottok
til samtale i
Forsvarsde-
partementet.

åpne og kunnskapsrike mennesker. På sin side var de inspirert av likestillingen i det norske samfunnet og åpenheten, også blant lederne, for en fordomsfri diskusjon om stridsspørsmål som Kosovo eller Tsjetsjenia. Forståelsen av historiens forløp ble også diskutert og korrigert. Ikke minst skjedde det en bevisstgjøring om at kampen mellom ond og godt pågår i alle mennesker, på tvers av kulturel-

le eller politiske grenser, og at det nytter å utkjempe den.

En tolk som var med på de fleste av møtene, oppsummerte seminaret slik: «Alle snakker om viktigheten av å fremme en demokratisk utvikling i Russland. Dette er det mest praktiske tiltaket jeg har vært med på. Kan det bli flere slike seminarer i fremtiden?»

JJW

Kort nytt

Sveits

Cornelio Sommaruga, som var forrige president for det Internasjonale Røde Kors, er blitt valgt til president for den sveitsiske stiftelsen for Moralsk Opprustning. Han overtar etter Marcel Grandy som trekker seg etter ti år i stillingen.

Sommaruga har i de senere år deltatt i en rekke konferanser i Caux. Han uttalte da han påtok seg det nye ansvaret: «Samfunnet vårt har ikke råd til å overse etiske verdier i menneskelige forhold. Caux-bevegelsen har arbeidet i årtier med å oppmuntre til individets ansvar for resten av menneskeheten. Jeg er glad for å kunne bidra til globaliseringen av denne typen ansvar.»

Kambodsja

I februar hadde Phnom Penh Post en lengre artikkel om et forum for forsoning som nylig fant sted i Kambodsja. Initiativet ble tatt av to som deltok i forsoningskonferansen i Caux i fjor sommer. Her sto for første gang Røde Kmer-folk ansikt til ansikt med sine offer. Forumet ble betegnet som en «begynnelse til begynnelsen», men var likevel et viktig bidrag til forsoningsprosessen i landet.

Danmark og Romania

I januar ble det arrangert et seminar i Moralsk Opprustnings senter i København for 14 funksjonærer ved Romanias «Økokrim», som har ansvaret for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Seminaret tok for seg det moralske fundament for demokratiet og det ble finansiert av den danske regjeringens demokrati-fond.

Det dansk-rumenske samarbeidet er vokst fram etter et besøk til Romania av danske bønder. De ba etterpå om hjelp fra Moralsk Opprustning til å arrangere seminarer i demokrati. Hittil har det vært fem slike seminarer i MRA's senter i København, og det er planlagt flere.

England

Skoleprogrammene i England fortsetter. En flernasjonalt gruppe av unge mennesker har de siste fem uker hatt timer i 30 skoler i London og Nottingham for å fortelle om Moralsk Opprustnings idéer og virksomhet. Disse skole-programmene har vært i sving i lang tid og et betydelig antall skoler blir besøkt hvert år. Fire fra Ukraina og Zimbabwe som er bærekrefte i skoleprogrammet, kommer til Norge på MRAs innbydelse 28.4.–8.5. i år.

Dresden

I januar var det i Dresden et regionalt møte i Moralsk Opprustnings regi for jordbrukere fra fem land. Det tyske vertskapet fortalte hva de hadde gått igjennom med tvangskollektivisering etter krigen og etter gjenforeningen i 1989 reprivatisering og EU-medlemskap. Deltakere fikk være med på en historisk begivenhet da hertugen av Kent, som talte på tysk, overrakte et syv meter høyt kors med globe som gave fra det britiske folk. Korset erstatter det opprinnelige som ble ødelagt ved bombingene av Dresden for 55 år siden, da over 100.000 tyskere ble drept, og det ble gitt som et varig symbol på legedom og forsoning.

Asia

I løpet av kommende høst starter et opplæringsprogram i MRA-senteret i Panchgani, India. Det er kalt «Aksjon 2000», og en gruppe på 25–30 unge mennesker som har noe kjennskap til Moralsk Opprustning allerede, vil delta. Kurset vil vare i et år, hvorav første halvår skal finne sted i Panchgani og siste halvår i Sør- og Øst-Asia.

Oppgjør i Libanon

Libanon fortsetter å blø. Syriske tropper er stasjonert i landet, Israel okkuperer et stort område i sør og Hizbollah angriper jevnlig Israel fra libanesisk territorium. 70.000 mennesker ble drept i Libanons femten år lange borgerkrig.

I de årene som er gått siden borgerkrigen, har landets myndigheter lagt lokk over enhver informasjon om det som skjedde. En årsak til det er enkel. Mange av dem som var ansvarlige for grusomhetene, sitter nå i maktposisjoner i samfunnet.

Derfor vakte nylig et brev i en av landets aviser oppsikt. Det var skrevet av Assaad Shafatari, som var nestkommanderende i den største kristne militsen. Han adresserte brevet til sine ofre, levende og døde. «Dette er noe jeg lenge har ønsket gjøre. Faktisk har jeg tenkt på det i ti år, men har ikke hatt mot til det før nå,» skrev han og fortsatte: «Jeg ber om tilgivelse for det jeg gjorde under borgerkrigen, enten jeg hevdet at det var for å forsvare Libanon, 'vår sak' eller kristendommen.»

I november i fjor deltok Assaad Shafatari i dialogen som MRA arrangerte på Malta og som er beskrevet i forrige nummer av Ny Verden. Under denne dialogen bestemte han seg for å skrive et brev til pressen. Særlig et møte med to palestiner bidro til hans beslutning. Nettopp palestinerne gjennomgikk store lidelser under borgerkrigen.

Assaad Shafatari brev ble kommentert i andre libanesiske media og ble gjenstand for førstesideoppslag i 'Boston Globe' i USA. «Min tro på Gud har gitt meg styrke til å skrive dette brevet,» svarte Shafatari på spørsmål fra reportere. «Vi bærer ansvaret for det som skjedde, de som bær geværene, de som ga ordre og alle de som applauderte det vi gjorde.»

Han gikk til dette skritt vel vitende om at det innebærer en risiko. Mange av hans tidligere kampheller ville ikke forstå ham i frykt for at deres egne ugjerninger kom frem i lyset. Det er mange som ikke vil tilgi. De vil med rette si at en bønn om tilgivelse ikke vekker deres kjære til live igjen.

En journalist i Beirut's engelsk-språklige avis 'The Daily Star' ønsker Shafatari's anger velkommen, men tviler på at landet er rede til en slik åpenhet og rensing av minnene etter krigen. Shafatari selv håper at hans oppfordring vil bli forstått som «den eneste vei ut av Libanons dilemma, den eneste måten å rense sjelene til dem som lever i fortvilelse over lidelsene fra den tiden.»

BOA

Fra det personlige til det globale

«Fra det personlige til det globale» blir tema for sommerens konferanser i Caux, som pågår fra 8. juli til 20. august.

Måten deltakerne lever og samarbeider på fremheves i programmet som det spesielle ved Caux. Ved siden av innlegg og foredrag i plenum, blir alle kjent med hverandre i mindre samtalegrupper og gjennom deltakelse i det praktiske arbeidet som skal til for å drive et møtested med nesten 500 sengeplasser. Om kveldene er det kulturarrangementer som konserter, film- eller teaterforestillinger i den vakre teatersalen. Prisen på kr. 500 pr. døgn innbefatter måltider, oversettelse og kulturarrangementer.

I innbydelsen heter det bl.a.: "Moralsk Opprustning er et internasjonalt nettverk som arbeider for grunnleggende forandringer både på det lokale og globale plan. Det er åpent for alle.

Utgangspunktet er forvandling i eget liv. Når noen gjør opp egen urett, utløses stadig videre ringer av forandring. Man lærer av hverandre og søker i tillegg forbindelse med en høyere visdom ved å ta tid til stillhet og ettertanke. På tvers av forskjellene mellom raser, klasser og religioner oppstår et globalt fellesskap som arbeider for beslektete mål."

Caux ligger ca 1 1/2 times tog- eller bilreise fra Genève. Senteret ligger nesten 1000 meter over turistbyen Montreux med utsikt over Genfersjøen og godt turterreng i fjellene omkring.

Konferansene tar opp forskjellige tema i forskjellige perioder sommeren igjennom:

● 8. – 16. juli FORUTSETNINGER FOR FRIHET – I VEST SOM I ØST
Store politiske forandringer finner sted i Sentral- og Øst-Europa, samtidig som stadig fler i Vesten mister troen på politikkens styringsmuligheter. Oppmerksomheten rettes mot kilder til håp.

● 17. – 23. juli VERDIER OG MÅL FOR DET KOMMENDE ÅRHUNDRET
Den raske sosiale, teknologiske og vitenskapelige utvikling huser farer og muligheter. Hvilke verdier må ligge i bunnen, for den enkelte og for samfunnet?

● 25. – 30. juli NÆRINGS- OG SAMARBEIDSLIVET
Arbeidsgrupper vil ta opp lederskapsmodeller, ikke minst i små eller mellomstore bedrifter, næringslivets rolle i lokalsamfunnet og verdigrunnlaget i de nye markedsøkonomiene såvel som i Vesten. I «Junior Round Table» deltar særlig yngre folk fra næringslivet.

● 31. juli – 7. august KUNST OG KULTUR SOM FORANDRINGSKREFTER
En åpen samtale hvor alles erfaringer om kulturlivets betydning for våre liv har en andel. I denne perioden møtes også International Communication Forum (ICF), med deltakere fra film, fjernsyn og massemediene.

● 8. – 12. august LIV, TRO OG FELLESSKAP
Fokus på stillhet og kunsten å lytte, selv-erkjennelse, kall og samliv.

● 13. – 20. august AGENDA FOR FORSONING
Deltakelse fra konfliktområder som det tidligere Jugoslavia, Somalia og Kambodsja. Et miljø hvor den enkelte kan finne svaret til hat og resignasjon. En ny dynamikk i konfliktløsning og samfunnsforandring kan resultere.

Informasjon om deltakelse i Caux kan fås ved henvendelse til MRA's kontor i Oslo,
Postboks 3018 Elisenberg, 0207 Oslo
tlf. 22 55 94 30, fax. 22 44 85 04
e-post: aekelan@online.no

Til våre lesere

Som kjent er det ingen abonnementspris på Ny Verden. Utgiftene til driften av bladet dekkes ved gaver. Vi er takknemlige for bidragene som kom i fjor og håper på støtte også i år. Giroblankett vedlegges dette nummer.

Sakset

Mange unge mennesker var på leting etter andre verdier i livet enn de materielle. Selve impulsen til fornyelse kom fra Sing Out, som bølget over Europa på midten av 60-tallet. Disse gruppene innen Moralsk Opprustning fikk en enorm vind i seilene. Det som nå skjedde innenfor KFUK/M var ideen om å bruke sang og musikk som en ny arbeidsform til å fremme det kristne budskapet. Ten Sing Bergen ble startet. En ny åndelig dimensjon kom inn i mange unges liv. I dag blir Ten Sing en stadig viktigere del av KFUK/Ms arbeid, både her hjemme og ute - særlig i østeuropeiske land. Ten Sing er nå eksportert også til India, Japan, Sør-Afrika, flere stater i Sentral-Afrika, Madagaskar, Brasil, Filippinene og Nord-Amerika, for å nevne noe av bredden i dette veldige arbeidet.

*Gudbrand Robsahm-Kjørven
i Tønsberg Blad, 29/3 2000*

I boken «Governance in a Networked World» viser professor William Galston at samfunnet trenger visse egenskaper for å fungere som en felles arena: avgrenset medlemskap, felles normer, følelsesmessig samholdighet og gjensidig ansvar. Internet, derimot, har andre egenskaper: flytende medlemskap, ingen krav på tilpasning til noen autoritet, ingen direkte møter, en tendens til å søke dem som tenker likt istedenfor å utsette seg for ulike erfaringer og synspunkter. Demokratiet krever at vi møtes på samme torg, ikke bare på tusen forskjellige. Dets borgerideal bygger på at vi interesserer oss for mer enn vårt mest nærliggende.

*Sjefredaktør Hans Bergstrøm
Dagens Nyheter. Stockholm 9/4 2000*

Problemet er ikke Internet. Forstedene og pendlingen i lange bilkøer har fragmentert våre liv og kanskje skapt for store avstander mellom oss. Hvordan finne attraktive måter å bringe menneskene sammen på og hjelpe dem til å finne tid for hverandre? For å ha det bra, må folk føle at de er ønsket, trenges og blir satt pris på. Vi har sviktet på dette området

Tilgivelse – personlig forvandling og politisk realitet

I forordet til sin meget leseverdige bok, «Forgiveness», sier forfatteren Michael Henderson: «*Verken tilgivelse eller anger vil alene løse verdens problemer eller skape fred. Men uten disse elementene er det vanskelig å se at avtaler vil være levedyktige i det lange løp.*» Dermed har han reservert seg mot dem som sier at han ikke har bena på jorda.

Michael Henderson, engelsk journalist bosatt i Amerika, har brukt år av sitt liv for å gjøre kjent forsoningsprosesser som har funnet sted i forskjellige konfliktområder.

I kapitlet «Helbrede historien», gir han eksempler på at statsledere i våre dager tar opp historiske ugjerninger og vender seg til ofrene eller etterkommere av ofrene. Han gjennomgår hvordan pave Johannes Paul II har bedt om tilgivelse for hendelser eller forsømmelser som hans kirke har gjort seg skyldig i, fra middelalderens inkvisisjon til kirkens mangelfulle konfrontasjon med nazismen før og under Holocaust.

Tilgivelse – frihet til å elske nå

Presten Adrija Vrane, Bosnia, hevder at «jeg må innse hva ondskap gjør med meg. Den får meg til å reagere på ondskap med ondskap. Tilgivelse gir meg frihet til å elske nå. Når vi oppnår denne frihet, forstår vi at de som har gjort ondt, selv er et offer for ondskapen.»

lenge før Internet dukket opp. Sensasjons- pregete erklæringer om Internets skadevirkninger må ikke avlede fra å gjøre noe med de sosiale forhold som skiller oss fra hverandre.

*Jana Malamud Smith
Intern. Herald Tribune, Paris 22/2 -2000*

Trær som vokser høyt, har dype røtter. Store ledere som Frans av Assisi, Gandhi og Martin Luther King kunne ta publisitet, makt og innflytelse med en ydmyk holdning fordi de hadde dype åndelige

En sangstrofe som stammer fra Shawnee-indianerne sier det samme: «Gjør ikke ondt mot, og hat ikke din neste, for det er ikke ham du gjør ondt mot, det er mot deg selv.» Å leve i tilgivelse (fra Gud) og å leve med tilgivelse (til hverandre), det er hemmeligheten ved seirende liv.

Politisk realitet

Det er både oppsiktsvekkende og oppmuntrende at slike ting som tilgivelse og forsoning, dette som mange politikere og samfunnsvitere bare for en mannsalder siden plasserte i privatlivets sfære, i våre dager er blitt et stuerent politisk begrep.

Hendersons bok er full av fascinerende og godt dokumenterte historier. Det er nok dette som fikk den sør-afrikanske erkebiskop Desmond Tutu til å skrive i forordet: «Tilgivelse er ikke en tåket, vag idé. Det har å gjøre med å skape enhet mellom mennesker gjennom praktisk politikk. Denne boken er et dypt gripende og velskrevet vitnesbyrd om hvilken kraft tilgivelsen utgjør i livet til enkeltmennesker og samfunnsgrupper, og mellom og innenfor nasjoner. Den utvirker forandring – en mektig bok!»

(Boken er kommet ut på Book-Partner forlag, Wilsonville, Oregon, og kan bestilles gjennom MRA's kontor i Oslo.)

Inge Mannsåker

røtter. Uten dem blir det lett til at andre bestemmer hvem vi er. Når vi klamrer oss til popularitet og hva andre tenker om oss, mister vi vårt egentlige «jeg». De som har dype røtter i Guds kjærlighet kan glede seg over menneskers ros uten å bli avhengig av den.

*Henri Nouwen
i «Bread for the Journey»
Harper Collins, San Fransisco 1997*

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo

Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Bankkonto-nummer: 0804.5125794 - 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.